

Л.Л. ЛАЗЕБНИК, к.е.н., доцент,

Науково-дослідний фінансовий інститут при Міністерстві фінансів України

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ТРАНСФОРМАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Необхідність забезпечення економічного зростання в Україні зумовлює підвищену увагу фахівців до проблематики дослідження ефективності чинного господарського механізму, пошуку нових варіантів модернізації та модифікації його блоків та компонентів. Зокрема, привертає увагу недостатній рівень теоретичної розробленості питань, пов'язаних із природою фінансового механізму господарювання, який координує, інтегрує, диференціює, консолідує, регламентує, мотивує дії господарюючих суб'єктів. А хиткість теоретичних основ формування фінансової складової господарського механізму ускладнює проведення ефективної державної макроекономічної політики.

На нашу думку, в сучасних умовах дослідження проблем конструювання оптимальних фінансових взаємозв'язків у вітчизняному народному господарстві з необхідністю вимагає комплексного підходу щодо врахування двох чинників. По-перше, оскільки стратегічним вектором розвитку для нашої країни визначений рух в напрямку ЄС, орієнтація на фінансові механізми цього інтеграційного об'єднання дає можливість прискорити розбудову і налагодження сучасного інструментарію державного впливу на економічні і соціальні процеси. По-друге, численні приклади провалів спроб «пересадити» на ґрунт постсоціалістичної реальності успішну в інших умовах політику вимагають від дослідників врахування джерел, стимулів, рушійних сил та тенденцій, які хоча і неможливо безпосередньо спостерігати, але які лежать в основі реальних подій у сфері фінансових відносин, управляють ними або полегшують їх існування, виходячи із загальних та національно-специфічних рис тієї чи іншої країни. Йдеться про інституціональне середовище, тобто сукупність фундаментальних політичних, правових та соціальних правил і норм, у межах яких здійснюється фінансово-економічна діяльність, і яке виступає важливим елементом концепції модернізації вітчизняного фінансового механізму.

У цьому контексті можливо говорити про методологічний плюралізм і необхідність адекватної трансформації методології і вдосконалення інструментарію аналізу фінансової сфери. Зазначимо, що фінансова сфера в ринковій економіці є складною конструкцією. Вона

складається з суб'єктів фінансових відносин і механізмів, які забезпечують формування і взаємоприспосовування наявних фінансових ресурсів і потреб у них господарюючих суб'єктів. Разом із тим фінансова система визначається дослідниками і у вузькому розумінні, як організм, що включає єдиного суб'єкта – державу і її діяльність у сфері управління власними коштами і регулювання поведінки решти учасників фінансового аспекту економічного життя. У даній статті увага сконцентрована на другому варіанті підходу.

Узагальнення сучасних теоретико-методологічних підходів щодо вдосконалення діяльності держави як суб'єкта і регулятора фінансової сфери ґрунтується на працях О.Василика [3], Р.Габбарда [4], І.Луїної [16], Р.Масгрейва [2], аналізу впливу інституціонального середовища на результати цієї діяльності – на працях Д.Норта [10], В.Зимовця [6,7], А.Олейника [11], В.Полтеровича [13], А.Радигіна, Р.Ентова [15], чинних фінансових механізмів у країнах ЄС – на роботах П.Буряка [1], О.Гнаткевича [5], В.Козюка [8].

Мета даної статті – окреслити методологічні підходи до аналізу проблеми запровадження в Україні фінансових механізмів Євросоюзу, яка ґрунтується на неінституціональній теорії.

Україна, починаючи з кінця ХХ ст., неодноразово заявляла про своє бажання інтегруватися до ЄС. Але для реалізації цього прагнення потрібно виконати низку вимог, зокрема ті, які передбачені Маастрихтськими критеріями, серед яких – рівень заробітної плати, інфляції, дефіцит державного бюджету та інші, які регламентують мінімальні стандарти суспільного добробуту. Для їх досягнення Україні необхідно вдосконалити чинні фінансові механізми, за допомогою яких здійснюється вплив держави на соціально-економічний розвиток. Як відомо, однією з основних тенденцій розвитку системи державних фінансів країн ЄС на сучасному етапі є перетворення в довгостроковому періоді доходної (а не видаткової) частини бюджету, насамперед податків, у найважливіший інструмент фінансового впливу на економіку. Тому трансформація податкової системи в

© Л.Л. Лазебник, 2007

Україні є важливою передумовою її подальшої європейської інтеграції.

Останній проект концепції реформування податкової системи України підготовлений урядом В.Януковича [14]. У ньому критично зазначається, що, на відміну від країн ЄС, діюча податкова система України не стала інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, і не сприяла зростанню економічної активності суб'єктів господарювання.

Бюджетно-фінансові механізми країн ЄС як орієнтир реформування податкової системи України представляють інтерес не тільки в контексті євроінтеграційного розвитку нашої країни. Фінансова політика передових країн Західної Європи є цікавою для України ще й з тих міркувань, що вона переживає сьогодні важливий і непростий період реформування, спричиненого необхідністю підняти конкурентоспроможність економіки цього традиційно високопродуктивного макрорегіону. Фахівці виділяють декілька напрямків модернізації податкового впливу на економіку в передових країнах ЄС:

- 1) зниження податкових ставок з одночасним скороченням податкових пільг з метою стимулювання економіки і забезпечення ефективного розподілу ресурсів;
- 2) зменшення прогресивності і перехід до помірно пропорційного оподаткування доходів;
- 3) підвищення ролі непрямих податків згідно з концепцією їх нейтральності для економічного зростання;
- 4) регулювання зовнішніх ефектів, наприклад стимулювання споживання екологічно чистіших видів палива;
- 5) стимулювання окремих пріоритетних секторів економіки, зокрема малого бізнесу, внутрішньофірмових досліджень і розробок, а також створення пільгових ощадних схем [17, С.56-57].

Порівняємо ці напрямки з основними завданнями податкової реформи в нашій країні, які оприлюднені в проекті концепції реформування податкової системи України:

- 1) удосконалення інституціонального середовища оподаткування, сприятливого для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом, відповідального ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань;
- 2) запровадження інноваційно-інвестиційних преференцій;
- 3) підвищення фіскальної ефективності податків за рахунок розширення податкової ба-

зи, покращення адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків, формування доходів бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів, виходячи з проведення збалансованої бюджетної політики на середньострокову перспективу;

- 4) поетапне зниження податкового навантаження на платників;
- 5) зменшення частки податків у витратах;
- 6) гармонізація податкового, валютного, митного-тарифного, зовнішньоекономічного та цивільного законодавства;
- 7) зменшення кількості контролюючих органів з одночасним створенням єдиних правил контролю за нарахуванням та сплатою податків;
- 8) забезпечення проведення легалізації доходів та майна, отриманих з порушенням податкового законодавства.

Відзначаючи однакову стратегічну спрямованість податкових реформ у провідних країнах ЄС та Україні, націлену на зниження податкових ставок, посилення ролі непрямих податків у формуванні доходів бюджету, зменшення податкового навантаження на виробництво та підвищення навантаження на природні ресурси (зростання ролі рентних платежів) тощо, звернемо увагу і на особливі зусилля українських владних структур щодо удосконалення інституціонального середовища оподаткування.

Це відповідає теоретичному положенню Д.Норта, що функціонування будь-якої сфери економіки визначається природою її інституціональної основи, яка складається з комплексу взаємозалежних правил і неофіційних обмежень. На його погляд, без зміни традиційної інституціональної моделі окремі специфічні трансформації офіційних або неофіційних обмежень, звичайно, можуть змінити ситуацію, але здебільшого неспроможні повернути рух суспільства на нову траєкторію розвитку [10, С.129].

Фахівці застерігають: навіть за умови, що в процесі підготовки реформ їх виконавці усвідомлюють значення інституціонального середовища, вони постійно недо враховують складність інституціональних систем. Внаслідок чого випускаються з уваги дві обставини: по-перше, інститути пов'язані між собою і, по-друге, їх склад є принципово неоднорідним. Перша обставина обумовлена тим, що інститути не є ізольованими один від іншого. Правила, які регулюють суміжні сфери, тісно переплітаються, внаслідок чого неможливо «підтягнути» один сектор, не торкаючись іншого, або проводити серйозні зміни в одній сфері, не передбачаючи

наслідків у суміжних. Обставина щодо неоднорідності інститутів пов'язана з тим, що крім правил поведінки, які регламентують певні дії господарюючих суб'єктів, існують групи правил, які визначають механізм їх підтримки і примушування у разі необхідності до їх виконання [9, С.9].

Підтвердженням чому може бути і досвід України щодо податкового реформування. Існуюча в нашій країні система формування державних доходів була сформована в умовах високих соціальних зобов'язань держави, внаслідок чого характеризується переважно фіскальними ознаками і віддзеркалює недосконалість та суперечності перехідної економіки. Ринкова трансформація економіки в Україні супроводжувалась неодноразовими намаганнями удосконалити податкову систему. Як правило, такі спроби обмежувались запровадженням окремих законодавчих актів та були недостатньо адекватними стану економіки, що характеризується структурними диспропорціями, суттєвими обсягами тіньових оборотів, платіжною кризою.

Це ще раз доводить актуальність теоретичних пошуків у справі модернізації вітчизняного фінансового механізму, які б враховували не тільки позитивну практику інших країн, але й важливість інституціонального середовища для її ефективного впровадження і функціонування.

Російський дослідник Ю.М.Осипов у 1994 р. запровадив у концепцію економічного механізму країни структурний склад економічного інституту і визначив його як суспільну систему «господарюючих суб'єктів з притаманними їм механізмами господарювання і притаманними всій системі суспільними господарськими інститутами, які регулюють діяльність господарських суб'єктів» [12, С.61]. Він підкреслює, що будь-яке суспільство має інституціональне облаштування, що означає наявність у суспільстві різного роду закладів, установ, формувань (інститутів), які забезпечують організацію суспільства, його життєдіяльність. Господарство, маючи інституціональне оформлення (господарювання – інститут, підприємство – інститут, обмін благами – інститут), зазнає впливу всього оточуючого його інституціонального середовища. Функціонуючи і розвиваючись, діючи і взаємодіючи в контексті наведених в даній концепції господарських інститутів суспільства, економічні суб'єкти безпосередньо впливають на зміни, що відбуваються в економічній системі.

Аналогічним чином спробуємо «вбудувати» у концепцію фінансового механізму інсти-

туціональну складову. Ми розглядаємо фінансовий механізм у широкому та вузькому значеннях. У широкому розумінні ця категорія репрезентує системне узагальнення сукупності способів організації фінансових відносин у суспільстві з метою забезпечення сприятливих умов для економічного та соціального розвитку. Фінансовий механізм у широкому розумінні складається із низки конкретних спонукальних інструментів, комбінацій між господарюючими суб'єктами, а також господарюючими суб'єктами та регулюючими інститутами, кожна з яких – це окремий фінансовий механізм у вузькому розумінні цього терміну. Фінансовий механізм – це господарюючі суб'єкти та регулюючі інститути, які володіють власним механізмом поведінки у фінансовій сфері, де взаємодія цих суб'єктів обумовлюється перебуванням їх у суспільстві, на основі формування загальних правил поведінки, норм, суспільно закріплених імперативів, стійких зразків дій тощо. Виходячи з цього координуються і підпорядковуються інституціональні функції суб'єктів.

Необхідність виділення інституціональної складової фінансового механізму також обумовлюється потребою виявлення організаційної системи запровадження інституціональних норм у процес життєдіяльності господарюючих суб'єктів. Структурно інституціональний економічний механізм є невід'ємною частиною фінансового механізму, який забезпечує відтворення правил у сфері фінансових відносин, адекватних проявам зовнішнього середовища. Це, насамперед, спосіб встановлення порядку, який стабілізує економічну структуру, контролює наслідування загальноприйнятими нормам поведінки у фінансовій сфері. За умов зміни чинників і умов діяльності структура і межі інституту, норми, правила, угоди, контракти, договори постійно і безперервно переглядаються. Таким чином, інституціональна складова фінансового механізму – це особливий спосіб процесу перманентного формування і трансформації фінансового сектора.

Інституціональний механізм як функціональна підсистема, блок фінансового механізму, створюючи організаційно-нормативні умови стабільної роботи суб'єктів економіки у сфері фінансів, законодавчо закріплюючи економічні відносини, що складаються, сприяє ефективній реалізації поставлених державою цілей і завдань.

Інституціональні механізми доцільно за типологічною ознакою визначити спираючись на різні способи розподілу ресурсів – механізм цінової координації та ієрархічний механізм,

коли для розподілу ресурсів використовується влада. У процесі кризи, біфуркації і переходу господарської системи від одного способу розподілу до іншого інституціональний механізм також трансформується. В середині цих видів інституціональні механізми теж можуть модифікуватись, інтегруватись і диференціюватись у різні різновиди, які зберігають у своїй основі загальні для способу істотні риси.

Модифікація і диференціація інституціональних механізмів пов'язані із складом, структурою, функціями, функціонуванням, станом і контурами господарської системи, а також із впливом її середовища, злиттям з іншими системами. До розвитку виявляються здатними лише системи, які перебувають у стані нестійкості. Якщо в системі все є стабільним, то зміни не відбуваються, і, відповідно, розвиток відсутній. Але нестабільні системи для направленої розвитку мають бути спроможними організувати себе, їх інституціональне середовище має передбачати досить чіткі «правила щодо зміни правил», принаймні для передбачуваних змін. Разом із тим чинне інституціональне оточення має включати господарські механізми (у звичайних умовах насамперед ринкові), спроможні здійснити такі зміни [15, С.18]. Крім того, щоб система могла самоорганізуватись, вона повинна бути відкритою. В.Зимовець вказує, що відкритість фінансової системи країни означає привнесення сучасних технологій (фінансових інновацій) та нових стандартів відносин (інституціональний аспект модернізації) [7, С.24].

Проблема формування нових інститутів є особливо актуальною для України в сучасних умовах в контексті євроінтеграційного руху. До проблем формування нових інститутів можливо віднести:

- міжсистемне перенесення інститутів (запозичення, «трансплантація», імітація тощо);
- трансформацію, модифікацію, модернізацію власних інституціональних форм фінансової системи;
- інституціональне проектування й інновації, інституціональну імпровізацію господарюючих суб'єктів у сфері фінансів.

Проблема міжсистемного перенесення інституціональних форм одержала своє теоретичне осмислення в роботах російського дослідника В.М.Полтеровича, який розвинув теорію інституціональної «трансплантації», яка розуміється як «процес запозичення інститутів, сформованих в іншому інституціональному середовищі», в напрямку з більш розвинутої господарської системи до менш розвинутої з ме-

тою прискорення інституціонального розвитку останньої [13, С.24].

Внаслідок відсутності прав власності на продукти суспільних технологій імітація інституціональних форм є безкоштовною, більш того – розвинуті країни готові оплатити витрати на «трансплантацію» своїх інститутів. Адже інституціональна подібність країн полегшує економічні контакти, розширює для розвинутої країни ринкові межі, полегшує контакти. Тут має місце явище так званого «парадоксу передачі», зміст якого зводиться до того, що в результаті передачі альтернативної суспільної технології «донор» може виграти за рахунок «реципієнта». При цьому система-імпортер одержує інститути, які довели свою ефективність у справі забезпечення економічної взаємодії, і звільняється від необхідності пошуку оптимальної інституціональної структури методом спроб і помилок. Але необхідною умовою «імпорту» інститутів, на відміну від трансформації власного інституціонального середовища, є наявність політичної волі для здійснення революційних перетворень у країні-імпортері.

Альтернативою міжсистемному перенесенню інститутів є модернізація і модифікація власних інститутів, притаманних саме цій господарській системі, наприклад, за рахунок побудови «ланцюгів» проміжних інституціональних форм і допоміжних організацій для цілеспрямованого розвитку у визначеному напрямку. Перевага цього варіанту у формуванні нових інститутів полягає в тому, що виключається період адаптації, і відповідно, мінімізується вірогідність виникнення дисфункцій. Крім того, виключається ймовірність відторгнення інституту, оскільки модифікація і модернізація здійснюються за рахунок відносно незначних змін.

Для «перевірки» запланованих інституціональних змін на продуктивність потрібен комплексний, системний аналіз, який би дав відповіді на наступні запитання:

- яким є фактичний стан справ у тій сфері економічної діяльності, куди передбачається «імпортувати» новий для неї інститут. Іншими словами – що представляє собою об'єкт інституціональних перетворень;
- якими методами можливо виміряти характеристики і параметри об'єкта перетворення, які не влаштовують суб'єкт, що ініціює інституціональні зміни. Які саме з цих методів та схем взаємодії передбачається реалізувати в межах розроблюваного варіанту інституціональних змін;
- хто з економічних агентів виявиться за-

лученим до нової схеми взаємодії;

– яка інформація потрібна цим агентам для приєднання до нової схеми взаємодії. Яким чином їм буде доводитись інформація щодо інституціональних перетворень;

– які мотиви приєднання до нової схеми економічних агентів, їх переваги і втрати від участі у розроблюваній схемі;

– які попередні дії потрібно здійснити для забезпечення дій відповідних суб'єктів згідно з розроблюваною схемою.

Інституціональне планування, таким чином, виступає як свідома діяльність, спрямована на організацію нових інститутів. При цьому вкрай важливим для одержання позитивного результату від інституціональних змін є передбачення максимальної захищеності від протидій економічних агентів, які, ймовірно, матимуть збитки від нововведень. Для чого потрібно передбачити систему стимулів, яка відповідає інтересам економічних агентів і не суперечить цілям держави.

У межах процесу послідовної інновації запланованих інституціональних форм, на думку дослідників, може бути передбачена стадія апробації та інкубації. Саме на цій стадії доцільно формувати структуру і інфраструктуру створюваного інституту, можливо локальну, яка б дозволила прискорити і полегшити процедуру «вживлення» до господарського середовища. На результативність планування істотний вплив здійснює міра ефективності інституціонального супроводження економічної політики, комплекс реально діючих інститутів, які відповідають її цілям і завданням, а також забезпечують її проведення.

Проте поряд із позитивними сторонами інституціонального планування, існують і негативні моменти, на яких наголошують дослідники. Так, на думку В. Зимовця, формування ефективного фінансового сектора в країні є тривалим у часовому вимірі і вимагає інституціоналізації позитивного досвіду відносин у площині «фінансовий сектор – реальний сектор». На противагу цьому нормативний підхід до формування фінансового сектора (за заданим сценарієм) визнається ним як малоефективний. Зазначені положення дозволяють виробити важливі практичні рекомендації, зокрема, слід звернути увагу на положення про неприйнятність концепції «кращої практики» під час проектування будь-яких інститутів [7, С.20].

На завершення зазначимо, що в Україні, незважаючи на започатковане з 2000 р. економічне зростання, інституціональна структура

залишається малозміненою, якій притаманні всі характеристики системи перехідного періоду. Особливістю ж будь-якої перехідної економіки є процес руйнування старого інституціонального фундаменту, тобто основних, базових елементів інституціональної структури, і одночасної побудови нового. Реформам потрібні інституціональні зміни. Ці зміни мають бути комплексними, які поєднують ендогенні та екзогенні способи перетворень. Під ендогенними змінами розуміються такі трансформації економічної системи, які здійснюються шляхом еволюційних змін існуючих правил і норм, що становлять основу інститутів. Екзогенні зміни пов'язані з імпортом інститутів, при цьому потрібно враховувати, що такий імпорт є можливим тільки у випадку, якщо вектор розвитку чинних інститутів в конкретному суспільстві співпадає або не суперечить привнесеним ззовні інститутам. Відповідно, однією із важливих умов проведення реформ має бути відповідність напрямку розвитку впроваджуваних нових інститутів і тих, що вже діють у суспільстві.

Варто відмітити, що інституціональна структура впливає на макроекономічну політику держави. Але, в свою чергу, макроекономічна політика також впливає на інституціональну структуру. Тому будь-які заплановані зміни в макроекономіці мають бути погоджені з інституціональною структурою і навпаки, у процесі чого виявляються можливі наслідки. Якщо такі наслідки виявляються більшою мірою негативними для макроекономіки і інституціональної структури, то зміни не відбудуться, система залишиться такою, як була раніше, і процес узгодження розпочнеться знову. Якщо ж наслідки будуть позитивними, то внаслідок реформ здійсниться нова макроекономічна політика, а інституціональна структура виявиться зміненою. У випадку ж неповного зворотного зв'язку з наслідками зміни макроекономічної політики і інституціональної структури можуть спричинити виникнення інституціональних пастирок і неефективне функціонування всієї системи. За висловлюванням Д.Норта, для ідеальної політики макроекономічного регулювання потрібен підхід, що обіцяє поєднати економічну діяльність на мікрорівні із стимулами на макрорівні, створеними інституціональною основою [10, С.144].

Література.

1. Буряк П.Ю. Державна підтримка інтеграційних процесів // Фінанси України. – 2004. –

№ 11

2. Б'юкенен, Джеймс М., Масгрейв, Річард А. Суспільні фінанси і суспільний вибір: Два протилежні бачення держави: Пер. з англ. – К.: Вид. Дім “КМ Академія”, 2004. – 175 с.

3. Василик О.Д. Теорія фінансів. – К.: НІОС, 2000. – 416 с.

4. Габбард, Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка / Пер. з англ.; Наук. ред. М.Савлук, Д.Олесевич. – К.: КНЕУ, 2004. – 889 с.

5. Гнаткевич О.Д. Євроінтеграція України. Проблеми трансформації: Науково-навчальне видання. – Львів: ПАІС, 2005. – 80 с.

6. Зимовець В.В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток / Інститут економіки НАН України. – К., 2003. – 314 с.

7. Зимовець В. Місце фінансового сектора в сучасних концепціях інституціональної організації економіки // Економіка України. – 2004. - № 11. – с.15-26

8. Козюк В.В. Проблеми оптимізації фіскальної політики при вступі до ЄВС: аспекти виконання монетарних критеріїв євро конвергенції // Науковий збірник «Наукові праці НДФІ». – 2005. – Випуск 2 (31). – с. 16-23

9. Кузьминов Я., Радаев Е., Яковлев А., Ясин Е. Институты: от заимствования к выращиванию // Вопросы экономики. – 2005. – № 5. – с.5-27

10. Норт, Даглас. Институти, інституційна зміна та функціонування економіки / Пер. з англ. І.Дзюб. – К.: Основи, 2000. – 198 с.

11. Олейник А.К. Институциональная экономика. – М.: Инфра-М, 2000. – 229 с.

12. Осипов Ю.М. Основы теории хозяйственного механизма. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 295 с.

13. Полтерович В.М. Трансплантация экономических институтов // Экономическая наука современной России. – 2001. – № 3. – 12-28

14. Проект постановления об утверждении Концепции реформирования налоговой системы Украины http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=61939&cat_id=54918

15. Радыгин А., Энтов Р. Институциональные компоненты экономического роста // Вопросы экономики. – 2005. – № 11. – с.14-38

16. Стратегія фінансової політики держави у перехідній економіці / За ред. д-ра екон. наук І.О.Луїної – К.: Інститут економічного прогнозування НАН України, 2004. – 116 с.

17. Финансовая политика стран ЕС / В.П.Гутник, И.А.Подколзина, Е.П.Островская и др. – М.: Наука, 2004. – 267с.

Статья поступила в редакцию 17.01.2007

А.А. КУЖЕЛЕВА,

Донецкий государственный университет экономики и торговли

РОЛЬ ИНСТИТУТА БЮДЖЕТНОЙ ПОЛИТИКИ В РАЗВИТИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ

Бюджетная политика представляет собой инструмент реализации финансовой политики государства, основанный на централизации части доходов субъектов хозяйственной деятельности и распределения их в соответствии с потребностями и приоритетами общества и заданий поддержания стабильности макроэкономической политики [1, с. 188].

Современная бюджетная политика направлена на рост ВВП, ликвидацию бюджетного дефицита, снижение налогового давления и создание благоприятного климата для активизации деятельности всех субъектов, в том числе и инвестиционных. Именно поэтому перед Правительством Украины встает необходимость снижения темпов инфляции, уровня безработицы и прочее. За счет этих движущих институтов возможно достижение запланированных параметров экономического роста и сбе-

режение накопленного капитала гражданами и юридическими лицами.

Научные исследования в области активизации инвестиционной деятельности в контексте бюджетной политики представлены в работах известных ученых-экономистов, среди которых стоит выделить Музиченко А., по мнению которого, государственный бюджет – это основной стабилизатор экономической системы государства, [1], Розпутенко И. – отстаивающий первоочередную роль основного финансового плана страны [2] и другие.

Целью исследования является исследование современной бюджетной политики Украины как основного института, эффективность которой зависит от внедрения механизма взимания налогов, сборов и других обязательных

© А.А. Кужелева, 2007